

ОТВОРЕНО ПИСМО

Из.№ 0075
14.05.2021
Гр. София

ДО:
Г-Н РУМЕН РАДЕВ
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Г-Н СТЕФАН ЯНЕВ
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Г-Н АТАНАС ПЕКАНОВ
СЛУЖЕБЕН ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА:
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА
МИНИСТЕРСТВО НА ЕНЕРГЕТИКАТА
МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО
МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ЗА ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО
ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ
ПОСЛАНИЦИТЕ НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ НА ЕС В БЪЛГАРИЯ
ПРЕДСТАВИТЕЛСТВОТО НА ЕК И ЕП В БЪЛГАРИЯ
МЕДИИТЕ

Относно: Отворено писмо на коалицията от граждански организации "За зелен рестарт" – MOVE.BG, WWF България, "Грийнпийс" – България и "Институт Кръгова Икономика" по повод процеса на финализиране на Националния план за възстановяване и устойчивост.

**УВАЖАЕМИ Г-Н РАДЕВ,
УВАЖАЕМИ Г-Н ЯНЕВ,
УВАЖАЕМИ Г-Н ПЕКАНОВ,
ВАШИ ПРЕВЪЗХОДИТЕЛСТВА,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,**

Необходимо е Планът за възстановяване и устойчивост да бъде преработен, за да осигури зеленото и иновативно развитие на България

Механизмът на Европейския съюз за възстановяване от пандемията "Следващо поколение ЕС" е средството, чрез което можем да поставим началото на превръщането на България **в зелен и иновативен център**. В страна с модерна икономика, щадяща околната среда и създаваща нови зелени работни места. В държава със защитени местообитания и видове и съхранена уникална природа за следващите поколения. В страна с децентрализирана енергийна система, в която потребителите са и производители на възобновяема енергия за собствени нужди, а предприятията имат въведени работещи механизми на кръговата икономика. В място за щастлив живот и с подкрепяща среда за развитие на потенциала на всеки гражданин.

Вярваме, че и вие имате мотивация Националният план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) да постигне тези цели.

В настоящия си вид той обаче не осигурява тази промяна на България. Планът няма амбицията да изведе държавата ни на нов хоризонт, а по-скоро решава нужни, отлагани в миналото задачи, без съществен ресурс за трансформация по посока бъдещ просперитет. Това е програма за догонване, а не за развитие.

През последните 10 месеца от Коалиция "За зелен рестарт" работим за подпомагане на процеса на изработка на Националният план, като публикувахме пет [експертни становища](#) с над 200 предложения за реформи. Организирахме четири кръгли маси с водещи български експерти от сферите на иновативния бизнес, кръговата икономика, преодоляването на климатичните промени, енергийния преход, опазването на биоразнообразието и реформирането на земеделието. Проведохме срещи и обучения с медии, за да запознаем журналистите с изискванията на "Следващо поколение ЕС", предизвикателствата пред България и възможните решения. Създадохме "[Учебник по бъдеща история на България](#)", в който представяме възможното положително развитие на страната ни, ако чрез НПВУ се въведат конкретни реформи.

За съжаление, по-голямата част от тези предложения бяха отразени от властите само като входиращи официални писма и една-две безрезултатни срещи.

Многократно настоявахме за промени в подхода на изготвянето на НПВУ и именно затова в следващите два месеца, когато Планът трябва бъде финално одобрен след процес на преговори с Европейската комисия, имаме готовност да подкрепим експертно работата по подобряването му.

Промяната на Плана трябва да бъде извършена обосновано и с анализ. В настоящия вариант на НПВУ има добри и необходими реформи и проекти, но, също така, и съществени пропуски, проекти, които се нуждаят от подобрения, както и такива, които не отговарят на целта на програмата за възстановяване на Европейския съюз.

От Коалиция "За зелен рестарт" настояваме служебното правителство да извърши **експертна преоценка и подобряване** на Плана, както и препоръчваме:

- Да оповести в бърз порядък конкретен механизъм/процедура за публично участие и включване на предложенията на заинтересованите страни в процеса на финализиране на проектите и реформите в Плана;

- В духа на най-добрите практики и според европейското законодателство да се предвиди оценка на въздействието върху околната среда и климата за проекти, за които това е необходимо;
- Да извърши качествен анализ според принципа за ненанасяне на значими вреди DNSH (член 17 от Регламент(ЕС) 2020/852 за устойчивите инвестиции);
- Да въведе качествени и количествени индикатори за анализ на очакваните успехи, реформи и трансформация от предложените и допълнените проекти, включително по отношение на въздействието върху климата и биологичното разнообразие;
- Да предприеме мерки за избягване на риска от загуба на средства от “Следващо поколение ЕС”, като бъдат анализирани и преработени проектите, за които има реалната опасност да попаднат в категорията за държавна помощ – например, разширяването на софийското метро, модернизиранието на системите на ЕСО или възстановяване на напоителните системи с решения и технологии от миналия век;
- Да осигури публичност и прозрачност на процеса на финализиране на Плана с Европейската комисия.

Какво предлагаме от Коалиция “За зелен рестарт”?

Сред нашите предложения са:

- Създаване на Фонд за подпомагане на зелени иновативни малки и средни предприятия с фокус върху тези в начална и активна фаза (startups и scaleups) – Фондът може да бъде лесно включен в Плана чрез реструктуриране на бюджета от трите предложени към момента фонда в проекта от НПВУ за подпомагане на икономическата трансформация. Предлагаме и разписани конкретни параметри за работа и контрол на Фонда;
- Създаване на програма за национално развитие на стартиращия бизнес на терена на университетите и специализираните центрове с достъп до научна инфраструктура - проектът може да бъде включен чрез реструктуриране на програмата в НПВУ за ускоряване на икономическото възстановяване и трансформация чрез наука и иновации. От Коалиция “За зелен рестарт” предлагаме и разписани параметри за работа и контрол на предложението ни;
- Създаване на програма “Индустрия 4.0” за качествена модернизация и трансформация на българската икономика – програмата може да бъде създадена чрез интегриране на програмите от НПВУ за индустриални паркове и иновативни хъбове. Предлагаме и конкретни параметри за работа и контрол на индустриалните хъбове и интеграцията им с парковете;
- Създаване на специализиран Климатичен фонд за подкрепа разработването на научноизследователски и развойни дейности (НИРД) и внедряване на резултатите от технологични изследвания, програми и проекти, които водят до намирането и прилагането на авангардни решения за справяне с климатичната криза, в т.ч. ускорено внедряване на наличните екологични технологии, като електролиза, термопомпи, съхранение на енергия, растителна генетика, отстраняване на парникови газове и др.;
- Разширяване на обхвата, амбицията и ролята на Националния фонд за декарбонизация, както и тяхното съобразяване с целите и приоритетите за пълна декарбонизация на енергетиката и икономиката към 2050 г.;
- Цялостен подход при разработването на Пътната карта за водородна икономика. Преработване на проекта за пренос на “нисковъглеродни газообразни горива” към

въглищните ТЕЦ и замяна с инвестиции в стратегически инсталации за производство и съхранение на енергия от възобновяеми източници (като слънце и вятър) или зелен водород;

- Цялостно преосмисляне на философията и изпълнението на санирането на сгради в България, ревизиране на обема на средствата за саниране в НПВУ в полза на цялостни мерки, като например подмяна и модернизация на отоплението и охлаждането, водещи до реална декарбонизация в сградния фонд, децентрализирана енергийна система и енергийна независимост на домакинствата;
- Планираното разработване на дефиниция за "енергийна бедност" за целите на бъдещи проекти за енергийна ефективност да бъде изцяло съобразено с европейските политики за декарбонизация на икономиката. Енергийната бедност да бъде овладяна чрез решения, базирани на възобновяеми източници, вместо да продължава порочният модел на финансиране на употребата на изкопаеми и твърди горива, които застрашават здравето на хората и състоянието на климата;
- Преосмисляне на философията и ревизиране обема и насоката на средствата, насочени към постигане на адаптация на селското стопанство към климатичните промени, като се пренасочат средства от неустойчиви практики и инфраструктура за мелиорация към реално работещи мерки и екосистемно-базирани решения за защита на водните и почвени ресурси;
- Определяне на ключовите екосистеми (горски, сладководни, морски, земеделски и градски) и осигуряване на финансова подкрепа чрез НПВУ за разработването на нов социално–икономически-екологичен модел за планиране и администриране на публичните средства в България, основан на екосистемните базирани решения (ЕБР), Целите за устойчивото развитие на ООН и ползите за климата и човешкото здраве от опазването и възстановяването на природните екосистеми;
- Разработване и внедряване на цялостна и интегрална образователна програма по кръгова икономика и устойчиво развитие (от най-ранна детска възраст, през училищно образование, бакалавърски и магистърски програми до обучения за повишаване на професионалната квалификация и преквалификация за зелени работни места) – подход, който към момента липсва в България, в резултат на което ключови аспекти от устойчивото развитие и кръговата икономика остават неразбрани и подценени.

Пред Европа и България се отвори прозорец за исторически реформи. “Следващо поколение ЕС” е шансът ни да тръгнем по пътя на промяната. **От Коалиция “За зелен рестарт” настояваме за среща с новия екип в служебното правителство, отговарящ за Националния план за възстановяване и устойчивост, за да представим експертно нашите предложения.**

Нека не пропускаме възможността за качествена промяна на България.

Като [Приложение 1](#) можете да намерите всичките ни предложения до момента, а като [Приложение 2](#) “Учебника по бъдеща история на България”.

С уважение,

Коалиция “За зелен рестарт”

Саша Безуханова,

Основател на MOVE.BG

Веселина Кавръкова,

Изпълнителен директор на WWF България

Деница Петрова,

Изпълнителен директор на “Грийнпийс” – България

Светослав Стойков,

Съосновател и изпълнителен директор на “Институт
Кръгова Икономика”